

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE EKSAMEN NOVEMBER 2023 GRAAD 11

**REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2**

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

13 bladsye + 1 formuleblad en 'n 11-bladsye antwoordboek

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word voorsien waarin AL die vrae beantwoord moet word.
3. Toon ALLE bewerkings sodat deelpunte toegeken kan word.
4. Waar van toepassing, rond alle berekeninge af tot die naaste rand. Alle ander berekeninge moet tot twee desimale plek afgerond word.
5. Lees die instruksies van elke vraag noukeurig deur en volg dit noukeurig.
6. Leerders sal punte verbeur vir:
 - Die gebruik van nie-gestandaardiseerde afkortings
 - Die oorskryf van syfers of woorde
 - Oorbodige/Vreemde inskrywings
7. Nie-programmeerbare sakrekenaars mag gebruik word.
8. Alle antwoorde moet met blou ink geskryf word.
9. 'n FORMULEBLAD met finansiële aanwysers word agter in hierdie vraestel verskaf.
10. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer die vraestel beantwoord word. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	TYD
1	Versoenings	40	30 minute
2	Koste Rekeningkunde	40	30 minute
3	Voorraad en BTW berekeninge	30	25 minute
4	Begrotings	40	35 minute
TOTAAL:		150	120 minute

VRAAG 1: VERSOENINGS

(40 PUNTE; 30 MINUTE)

1.1 KONSEPTE

Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord(e) in te vul. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

- 1.1.1 'n Gunstige saldo op die Bankstaat word aangedui as 'n ... saldo.
- 1.1.2 Volgens die ... konsep moet bankkoste apart aangeteken word van rente op oortrokke rekening.
- 1.1.3 'n Bankversoeningstaat moet ... voorberei word
- 1.1.4 'n ... is 'n finansiële fasiliteit wat 'n mens toelaat om meer geld te onttrek as wat in die bankrekening is en dan word rente gehef.
- 1.1.5 'n Opdrag aan die bank om 'n derde party te betaal staan bekend as ... (5)

1.2 BANKVERSOENING

THABANG HANDELAARS

Die volgende inligting het betrekking op Thabang Handelaars vir November 2023.

GEVRA:

- 1.2.1 Voltooi die Kontantjoernale vir November 2023. (11)
- 1.2.2 Bereken die korrekte banksaldo op 30 November 2023. (4)
- 1.2.3 Berei die Bankversoeningstaat vir die maand geëindig 30 November 2023. (8)

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die Bankversoeningstaat op 31 Oktober 2023:

Uitstaande deposito's: 10 Oktober 2023	R 23 600
28 Oktober 2023	52 000
Uitstaande EFO:	
Nr. 96	7 800
Gunstige saldo volgens Bankrekening	27 200

LET WEL:

- Die uitstaande deposito van R23 600 het in die November 2023-Bankstaat verskyn.
- Die uitstaande deposito van R52 000 op die Bankrekonsiliasiestaat was ten opsigte van fooi-inkomste vir dienste gelewer. Dit is as R40 000 in die November-bankstaat weerspieël. Ná 'n ondersoek, is dit besluit om die vermiste R12 000 af te skryf.
- EFO 96 het op die Bankstaat vir November 2023 verskyn.

B. Voorlopige totale uit die Kontantjoernale op 30 November 2023:

- Kontantontvangstejoernaal, R104 000**
- Kontantbetalingsjoernale, R102 000**

C. Die volgende inligting in die 30 November 2023 Bankstaat het nie in die November 2023 Kontantjoernale verskyn nie.

UITTREKSEL: BANKSTAAT – MOOLA BANK	BEDRAG
Debietorder Munisipaliteit – Elektrisiteit	R 5 600
Kontantheringsfooie	1 090
Deposito: Dienste gelewer (sien addisionele inligting D)	37 600
Deposito: A. Adams, 'n huuurder	14 200
EFO Koste	330
EFO – Betaling aan Patel Handelaars, 'n krediteur	12 400
D. Lorenzo	5 500
Dienstvoie	1 140
Rente op gunstige banksaldo	630
EFO – betaling aan Pablo Versekeraars	16 000
NME – maandelikse aanlyn tydskrif intekening	250
NME – maandelikse aanlyn tydskrif intekening	250

D. Addisionele inligting

- 'n Direkte deposito van R37 600 is verkeerdelik op die Bankstaat van die besigheid aangedui. Die bank sal die fout regstel.
- Die direkte deposito van D. Lorenzo was 'n gedeeltelike betaling van sy rekening. 'n Korting van R500 is toegestaan.
- Die deposito van A. Adams is vir die maandelikse huur.
- Die intekening by MNE was twee keer aangeteken. Die bank sal hierdie fout in die nuwe maand regstel.

E. Die volgende inligting in die November 2023 Kontantjoernale het nie op die Bankstaat vir November 2023 verskyn nie:

- Uitstaande deposito, R37 000
- EFO 101 vir R20 000 aan Rambo Winkels vir 'n skootrekenaar gekoop

1.3 KREDITEURE VERSOENING

PHUTHI HANDELAARS

Phuthi Handelaars koop goedere op krediet van Mabutho Verskaffers.

GEVRA:

Gebruik die tabel hieronder om veranderinge aan die:

- Krediteuregrootboekrekening in die boeke van Phuthi Handelaars
- Krediteure se versoeningstaat op 31 Maart 2023

(12)

INLIGTING:
A. Krediteuregrootboek van Phuthi Handelaars

Mabutho Verskaffers (KG 6)					
			Debiet	Krediet	Saldo
2022 Mrt	1	Saldo a/b			135 000
	10	Faktuur 95		162 000	
		EFO	67 500		
	17	Debietnota 54	17 280		
		Faktuur 102		81 900	
		Faktuur 156		50 000	
	21	Faktuur 183		100 500	
	24	Debietnota 95		16 200	
	27	Joernaalbewys 66	10 800		
	31	EFO en Korting	154 380		295 640

B. Rekeningstaat ontvang van Mabutho Verskaffers

Mabutho Verskaffers					
Phuthi Handelaars Zambezi-rylaan 34 Johannesburg			25 Maart 2023		
			Debiet	Krediet	Saldo
2022 Mrt	1	Saldo a/b			135 000
	10	Faktuur 95	162 000		
		Kwitansie		67 500	
	17	Kredietnota 123		13 680	
		Faktuur 156	50 000		
	21	Faktuur 183	40 500		
	24	Kredietnota 142		16 200	290 120

C. Foute en Weglatings

- (i) Die verkeerde inskrywing van Debietnota 54 in die Krediteuregrootboekrekening van Mabutho Verskaffers hou verband met die korrekte Kredietnota 123 op die Staat.
- (ii) Faktuur 102 is verkeerdelik in die rekening van Mabutho-verskaffers in die Krediteuregrootboek aangeteken. Die goedere is by Mbutho Verskaffers gekoop.
- (iii) Faktuur 183 is verkeerdelik op die Staat van Mabutho Verskaffers aangeteken.
- (iv) Mabutho Verskaffers het ook goedere op krediet van Phuthi Handelaars gekoop. Phuthi Handelaars het 'n debietsaldo vanaf die Debiteuregrootboek (Joernaalbewys 66) oorgeplaas. Mabutho Verskaffers sal dit op die volgende staat regstel.
- (v) Die transaksie op 24 Maart 2023 is vir goedere wat aan Mabutho Verskaffers teruggestuur is.
- (vi) Die Staat weerspieël slegs transaksies tot 25 Maart 2023.

40
VRAAG 2: KOSTEREKENINGKUNDE
(40 PUNTE; 30 MINUTE)
2.1 KONSEPTE

Kies 'n korrekte term in KOLOM B wat by 'n verduideliking in KOLOM A pas. Skryf slegs die letters (A – E) langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B
2.1.1	Lone betaal aan die fabriekskoonmaker	A direkte materiaal koste
2.1.2	Oninbare skuld	B administrasiekoste
2.1.3	Lone van kantoor skoonmaker	C verkoop- en verspreidingskoste
2.1.4	Lone betaal aan produktiewe werkers	D direkte arbeidskoste
2.1.5	Materiaal wat gebruik word om die finale produk te maak	E indirekte arbeidskoste

(5)

2.2 MEGGA VERVAARDIGERS

Megga Vervaardigers vervaardig plastiekstoele wat hulle aan verskeie kleinhandelaars verkoop teen 'n winsopslag van 25%. Hul finansiële jaar eindig op 28 Februarie.

GEVRA:

Berei die volgende grootboekrekeninge voor.

2.2.1	Direkte Materiaalvoorraad	(5)
2.2.2	Goedere-in-Bewerking Voorraad	(7)
2.2.3	Klaarprodukte Voorraad	(6)
2.2.4	Fabrieksboekoste	(9)

2.3 Verwys na addisionele inligting C.

2.3.1	Bereken die gelykbreekpunt vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2023.	(6)
2.3.2	Lewer kommentaar of die besigheid tevrede moet wees met die gelykbreekpunt. Haal relevante syfers in jou kommentaar aan.	(2)

INLIGTING:

A. Die volgende openingsaldo's het op 1 Maart 2022 in die boeke verskyn.

•	Grondstowwe voorraad	R30 000
•	Goedere-in-bewerking voorraad	R2 000
•	Klaarprodukte voorraad	R44 000
•	Verbruiksgoedere	R24 000

B. Transaksies vir die jaar:

- (i) Grondstowwe ten bedrae van R360 000 is op krediet gekoop.
- (ii) Grondstowwe ten bedrae van R12 000 is aan krediteure terugbesorg.
- (iii) Verbruiksgoedere vir die fabriek is kontant gekoop, vir R16 000.
- (iv) Salarisse en lone wat betaal is, het R420 000 beloop. R40 000 hiervan was vir indirekte arbeid, en die res was vir direkte arbeidskoste.
- (v) Huur vir die jaar het R160 000 beloop en moet in die verhouding 7 : 2 : 1 onderskeidelik tussen die fabriek, verkoops- en kantoorafdeling verdeel word.
- (vi) Elektrisiteit R80 000 (ken 70% toe aan die fabriek, 15% aan die verkope en die res aan administrasie).
- (vii) Diverse fabrieksuitgawes R6 000.
- (viii) Verkope het R1 035 000 beloop.

Sluitings saldo's op 28 Februarie 2023:

- Grondstowwe Voorraad R22 000
- Goedere-in-Bewerking Voorraad ?
- Klaarprodukte Voorraad R84 000
- Verbruiksgoedere R2 000

C.

Bykomende inligting	2022	2023
Gelykbreekpunt	7 875	
Eenhede vervaardig en verkoop	12 000	10 000
Totale verkope	R960 000	R750 000
Totale vaste koste	R315 000	R400 000
Totale veranderlike koste	R480 000	R480 000

40

VRAAG 3: VOORRAAD EN BTW BEREKENINGE (30 PUNTE; 25 MINUTE)

3.1 KONSEPTE

Sê of die stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs WAAR of ONWAAR langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

- 3.1.1 Aankope van voorraad word aangeteken in 'n baterekening genaamd Handelsvoorraad met behulp van die deurlopende voorraadstelsel.
- 3.1.2 Vraggeld op aankope word direk teen die Handelsvoorraadrekening gehêf wanneer die periodieke stelsel gebruik word.
- 3.1.3 Terugsendings en afslag word in die handelsvoorraadrekening gedebiteer wanneer die periodieke stelsel gebruik word.
- 3.1.4 Volgens die deurlopende voorraadstelsel word koste van verkope op 'n deurlopende basis bereken.
- 3.1.5 'n Voorraadopname word periodiek gedoen om die hoeveelheid voorraad voorhande te bepaal met behulp van die deurlopende voorraadstelsel.

(5)

3.2 BLANTHILLS WINKELS

Die volgende inligting is geneem uit die boeke van Blanthills Winkels. Die besigheid word deur Blantina Hilton besit. Die onderneming gebruik die periodieke voorraadstelsel. Die besigheid gebruik 'n winsopslag van 25% op kosprys.

GEVRA:

- 3.2.1 Bereken die koste van verkope. (9)

- 3.2.2 Bereken die voorraadomsetkoers. (4)

b.o.

INLIGTING:
A. Uittreksel uit Vooraansuiweringsproefbalans op 31 Julie 2023

Handelsvoorraad (1 Augustus 2022)	481 000
Krediteure se kontrole	46 800
Aankope	378 000
Verkope	913 500
Debiteuretoelae	93 700
Krediteuretoelae	15 480
Vraggeld op aankope	2 792
Doeaneregte	5 400

B. Addisionele inligting

- Voorraad met 'n koste van R1 280 is aan die plaaslike liefdadigheidsorganisasie geskenk. Dit is nie aangeteken nie.
- Ontvang op 26 Julie 2023 'n faktuur van Alex Vervoerders vir vervoer van goedere na ons besigheid, R360.
- Goedere met 'n kosprys van R800 is op 31 Julie 2023 deur die eienaar vir persoonlike gebruik geneem.
- Voorraad voorhande volgens fisiese voorraadopname was R160 920.

3.3 BTW
TEBZA WINKELS

Die inligting hieronder hou verband met Tebza Winkels vir die BTW-tydperk geëindig 31 Oktober 2023. Die besigheid word deur Terrance Gabuza besit. Alle goedere wat verkoop word, is onderhewig aan 15% BTW.

GEVRA:

Bereken die BTW-bedrag wat op 31 Oktober 2023 óf ontvangbaar is óf betaalbaar is aan die SAID.

Sê of die bedrag betaalbaar is aan SAID of ontvangbaar is vanaf SAID.

INLIGTING:

- A.** Bedrag verskuldig deur SAID op 1 Oktober 2023, R38 200

B. Bedrae uit die joernale op 31 Oktober 2023:

Transaksie	BTW uitgesluit	BTW bedrag	BTW ingesluit
Kredietverkope	420 000		
Kontantaankope van handelsvoorraad		17 025	
Goedere geneem deur die eienaar vir persoonlike gebruik			11 500
Goedere wat deur klante teruggestuur word	3 000		
Oninbare skuld afgeskryf			23 000

(12)

30

VRAAG 4: BEGROTINGS

(40 PUNTE; 35 MINUTE)

4.1 KONSEPTE

Kies 'n korrekte term in KOLOM B wat by 'n verduideliking in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.5) neer.

KOLOM A	KOLOM B
4.1.1 'n Begroting wat van voor af opgestel is wat nie gebaseer is op die vorige jare se syfers nie	A Kapitaalbegroting B Korttermynbegroting
4.1.2 'n Staat wat 'n geraamde syfer vir toekomstige inkomste en uitgawes weerspieël	C Nul-gebaseerde begroting D Nie-kontant item
4.1.3 Waardevermindering word nie in die kontantbegroting aangeteken nie.	E Geprojekteerde Inkomstestaat F Mediumtermyn begroting
4.1.4 'n Begroting voorberei vir 'n onmiddellike tydperk, bv. 12 maande	G Kontantbegroting
4.1.5 'n Toekomstige voorspelling van kontantontvangste en kontantbetalings	

(5)

4.2 MATLODI HANDELAARS

Jy word voorsien van inligting wat verband hou met Matlodi Handelaars. Hul finansiële jaar eindig op 31 Desember 2023. Die besigheid word deur Mpho Tshabalala besit.

GEVRA:

4.2.1 Voltooi die Debiteure-Invorderingskedule vir die maande Januarie en Februarie 2024. (6)

4.2.2 Bereken die ontbrekende bedrae aangedui deur die letters **A tot I** in die Kontantbegroting vir Januarie en Februarie 2024. (15)

4.3 Verwys na Inligting B:

Jy word voorsien van die geprojekteerde en werklike syfers vir Desember 2023. Haal syfers in jou verduideliking in ELKE geval hieronder aan.

4.3.1 Verduidelik of die water en elektrisiteit goed beheer is of nie. Haal syfers aan om jou antwoord te staaf (3)

4.3.2 Verduidelik of jy saamstem met Mpho se besluit om nie die volle begroting vir advertensies te gebruik nie. Haal syfers aan om jou antwoord te staaf. (3)

4.3.3 Verduidelik of verbruiksgoedere goed beheer is of nie. Haal syfers aan om jou antwoord te staaf. (4)

4.3.4 Verduidelik hoe Mpho se besluit oor die winsopslagpersentasie op verkope die besigheid beïnvloed het. Haal syfers aan om jou antwoord te staaf. (4)

INLIGTING:

A. (i) Kontantbegrotingsuittreksel vir die tydperk Januarie en Februarie 2024

Kontantontvangste	Januarie	Februarie
Kontantverkope	504 000	A
Invordering van Debiteure	B	C
Huurinkomste	45 000	D
Kontantbetalings		
Kontant aankope	54 000	E
Betalings aan krediteure	87 300	F
Allerlei uitgawes	G	18 000
Lening	30 000	
Rente op lening (12%)	1 500	H
Salarisse	I	126 000

(ii) Saldo's op 31 Desember 2023:

Lening: SFX Bank	150 000
Opgelope uitgawes: Salarisse	18 000

(iii) Huur sal vanaf 1 Februarie 2024 met 15% styg.

(iv) Salarisse het met ingang van 1 Februarie 2024 met 5% gestyg.

(v) 'n Leningterugbetaling sal op 31 Januarie 2024 gemaak word.

(vi) Diverse uitgawes verhoog elke maand met R1 500.

(vii) Verkope en aankope:

Maande	Werklike en Begrote Kredietverkope	Krediet aankope
November	171 000	81 000
Desember	172 500	90 000
Januarie	168 000	99 000
Februarie	163 800	108 000

- Kredietverkope is 25%.

(viii) Daar word van debiteure verwag om soos volg te betaal:

- 50% in die transaksiemaand onderhewig aan 'n 5% afslag
- 30% in die maand wat volg op die transaksiemaand
- 15% in die tweede maand na die transaksiemaand
- 5% sal na die derde maand as slegte skuld afgeskryf word

(ix) • Krediet aankope is 60% van totale aankope.
• Krediteure word een maand na aankope betaal onderhewig aan 'n 3% afslag.

B. Syfers verskaf vir die tydperk wat op 31 Desember 2023 eindig:

	GEPROJETKEERD	WERKLIK
Water en elektrisiteit (tariewe is op 1 Desember 2023 met 15% verhoog)	4 500	5 000
Advertensies	4 700	1 800
Diensfooï inkomste	150 000	127 500
Verbruiksgoedere	30 000	36 450
Verkope	128 700	97 200
Wins	50 700	43 200
Winsopslagpersentasie	65%	80%

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste deur vennoot}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates: Bedryfslaste	Bedryfsbates – Voorraad: Bedryfslaste	
Handels- en ander ontvangbares + Kontant en kontantekwivalente: Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope of koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie-bedryfslaste: Eienaarsbelang	Totale bates: Totale laste	
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopprijs per eenheid} - \text{Veranderlike koste per eenheid}}$		